מְעָרְבִין לְכֹהֵן טָהוֹר בִּתְרוּמָה טְהוֹרָה בְּקֻבָּר, כלומר, אפשר להניח העירוב על הקבר. וקשה, הֵיכִי אָזִיל – כיצד הולך הכהן אל העירוב בְּשִׁיְּדָה תֵּיבָה וּמִגְדָּל, וְהָא בֵּינַיְיהוּ אִיטַמְיָא לֵהּ – והרי מיד שהונחה בקבר נטמאה ממנו. כלומר, אכן אפילו לעירוב המונח בבית הקברות יכול הכהן להגיע על ידי שנכנס בתיבה, וכל שכן שיכול להגיע לתרומה המונחת בקבר יחידי גם בלא מחיצת תיבה, שיכול להגיע עד סמוך לקבר, אך עדיין קשה כיצד ראויה התרומה לעירוב, והרי נטמאה מהקבר, ונאסרה באכילה.

משיבה הגמרא: מדובר בִּתְרוּמָה שֶׁלֹּא הוּכְשְׁרָה לקבל טומאה, והיינו שעירב בפירות שלא באו עליהם אחד מהשבעה משקים. אוֹ שעירב בפת שֶׁנִּילּוֹשָׁה בְּמֵי פֵּרוֹת, שאינם מכשירים לקבל טומאה. ולכך לא נטמאה התרומה וראויה באכילה לכהן.

שואלת הגמרא: וכשבא הכהן ליטול התרומה ולאכלה, הֵיכִי מַיְיתֵי לֵהּ – כיצד הוא מביאה אצלו, והלא אינו יכול ליטלה בידו, שהרי אסור לו להאהיל על הקבר, וכשנוטלה באמצעות כלי, הרי הכלי מאהיל על הקבר, ונטמא בדרגת אב הטומאה, ומטמא את הכהן האוחזו, ונאסר לאכול תרומה עד שיטהר.

משיבה הגמרא: נוטלה בְּפִשּׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ – בכלי עץ חלק שאין בו בית קיבול, דְּלֹא מְקַבְּלִי טוּמְאָה.

שואלת הגמרא: וְהָא קָא מַאֲהִיל – והרי אף שהכלי עצמו לא נטמא מהקבר, מכל מקום הוא מאהיל על הקבר ועל הכהן, ונמצא שאין ביד הכהן [המוזהר על טומאת מת] ליטול את העירוב מהקבר אף על ידי פשוטי כלי עץ.

משיבה הגמרא: מדובר באופן דְּמַיְיתֵי לֵהּ (אחוריה) [אֲחוֹרֵיהּ] – שמביא אליו התרומה על ידי כלי שאין בחודו [ברוחב שלו] טפח, ובאופן זה אין האדם מאהיל על המת, שכל שאין בו שיעור טפח אינו נחשב לאוהל.

שואלת הגמרא: אִי הָכִי מַאי מַעֲמָא דְּרַבָּנַן החולקים וסוברים שאין מערבין לכהן בתרומה בקבר, שאמנם באופן שמונחת התרומה בבית הקברות התבאר לעיל (ל.) שסוברים שאוהל זרוק אינו אוהל לחצוץ בפני הטומאה, ואינו יכול להגיע אל העירוב, אך כאן יכול להגיע סמוך לקבר, וליטול העירוב על ידי פשוטי כלי עץ. משיבה הגמרא: קָסָבְרֵי חכמים שֶׁאָסוּר לִקְנוֹת בַּיִת בְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה, וכל תשמישי המת והקבר בכלל, והרי הם אסורים בהנאה, וכשמניח עירובו בקבר כדי שיוכל לילך בשבת מחוץ לתחום, הרי הוא נהנה מהקבר.

תמהה הגמרא: מַכְלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר מוּתָּר לקנות בית באיסורי הנאה, והלא בודאי אינו כן. משיבה הגמרא: רבי יהודה קָסָבַר מִצְוֹת לַאו לְיהָנוֹת נִיתְּנוּ – המצוות שניתנו לישראל לא לשם הנאה ניתנו אלא גזירת מלך היא עליהם, ולכך מותר לקיים מצוה בדבר האסור לו בהנאה, שאין קיום המצוה נחשב להנאה, וכיון שמבואר בגמרא להלן (פב.) שאין מערבים אלא לדבר מצוה כגון ללכת לבית האבל או לבית המשתה, לכך מותר לערב בקבר.

שואלת הגמרא: אֶלָּא הָא דְּאָמַר רָבָא (ר"ה כח.) שהתוקע בשופר של קרבן עולה יצא, אף שאסור בהנאה, משום שמִּצְוֹת לַאו לְיהָנוֹת נִיתְּנוּ, לֵימָא כְּתַנָּאֵי אֲמָרָהּ לִשְׁמַעְתֵּיהּ – האם נאמר שדבריו שנויים במחלוקת תנאים, שחכמים סוברים מצוות ליהנות ניתנו, ולדעתם לא יצא ידי חובתו.

משיבה הגמרא: אָמַר לָךְ רָבָא, אִי סְבִירָא לְהוּ – לו היו סוברים חכמים דְּאֵין מְעָרְבִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה, היו מודים שאפשר להניח העירוב בקבר, כיון דְּלכוֹלֵי עָלְמָא מִצוֹת לַאו לְיהָנוֹת נִיתְּנוּ. וְהָכָא בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, מַר [–רבי יהודה] סָבַר, אֵין מְעָרְבִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה, וכיון שמצוות לאו ליהנות ניתנו, יכול להניח העירוב בקבר, וּמַר [–וחכמים] סָבַר מְעָרְבִין אֲפִילּוּ לְדָבָר הָרְשׁוּת, ולכך אם יניח את העירוב בקבר הרי הוא נהנה ממנו.

שואלת הגמרא: אֶלָּא הָא דְּאָמַר רַב יוֹסֵף (להלן פב.), אֵין מְעָרְבִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה, לֵימָא כְּתַנָּאֵי אֲמָרָהּ לִשְׁמַעְתֵּיהּ.

משיבה הגמרא: אָמַר לְךָ רַב יוֹסֵף, דִּכוּלֵי עָלְמָא אֵין מְעָרְבִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה, וּדְכוּלֵי עָלְמָא מִצוֹת לַאו לְיהָנוֹת נִיתְּנוּ, וּבְהָא קָמִיפַּלְגִי, מַר [–רבי יהודה] סָבַר, כֵּיוָן דְּקָנֶה לֵיהּ עירובּ לֹא נִיחָא לֵיהּ דְּמִינַטְּרָא – לאחר שעירובו קנה לו שביתה, שוב לא איכפת לו שישמר שם עירובו, ואין הוא נהנה במה שהעירוב משתמר שם, וּמַר [–וחכמים] סָבַר, דגם לאחר שקנה שביתה, נִיחָא לֵיהּ דְּמִינַטְּרָא עירובו במקום זה במשך השבת, דְּאִי אִיצְטְרִיךְ אָכִיל לֵיהּ, ולכך אם יערב בקבר, הרי הוא נהנה ממנו, ולכן אסרו חכמים לערב בקבר.

משנה

כפי שהתבאר במשנה הקודמת (כו:), העירוב צריך להעשות מדבר המותר באכילה. משנתנו ממשיכה לבאר דברים שמערבים ושאין מערבים בהם: מְעָרְבִין בְּדַמַּאי – בכבר לחם הנלקח מעם הארץ החשוד שלא הפריש מעשרות, שאסור לאכלו מספק עד שיפריש ממנו מעשר, וּבְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן של הלוי שֶׁנִּטְּלָה תְּרוּמָתוֹ – שהופרשה ממנו תרומת מעשר לכהן, וּבְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ. וְהַכֹּהֲנִים מערבים בְּחַלָּה שהופרשה מן העיסה [וּבִתְרוּמָה]. אֲבָל לֹא מערבים בְּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ, שעל אף שיכול לפדותם ויהיו מותרים באכילה, מכל מקום עתה עדיין לא פדאם. שכל דברים אלו אסורים באכילה, ואין מערבים אלא בדבר הראוי לאכילה.

גמרא

מקשה הגמרא: וכי מערבין בְּדַמַּאי, הָא לֹא חָזֵי לֵיהּ – הרי אינו ראוי למערב, שאסור לו באכילה. מתרצת הגמרא: מִינּוֹ דְּאִי בָּעֵי מַפְקַר לְהוּ לְנִכְסֵיהּ וְהָוֵי עָנֵי וְחָזֵי לֵיהּ, הַשְׁתָּא נַמִּי חָזֵי לֵיהּ – מתוך שאם היה מפקיר את נכסיו והיה עני, פירות הדמאי היו ראויים לו לאכילה, אף עתה שלא הפקיר, נחשב הדמאי כראוי לו ויכול לערב בו. ומנין שעני מותר בדמאי, דְּתָנַן (דמאי פ"ג מ"א), מַאֲכִילִין אֶת הָעֲנִיִּים דְּמַאי,

וְאֶת אַכְסַנְיָא [–חיילות של מלכי ישראל] **דְּמַאי,** שעל בני העיר שהחיילות נמצאים בה מוטל לזונם, והם כעניים שהרי אינם בבתיהם. ברייתא נוספת בענין זה: **אָמַר רַב הוּנָא, תָּנָא** בברייתא, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין מַאֲכִילִין אֶת הָעֲנִיִּים דְּמַאי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מַאֲכִילִין אֶת הָעֲנִיִּים דְּמַאי.**

עוד שנינו: **וּבְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלָה כּוּ'** תרומתו, שמותר לערב בו. מקשה הגמרא: **פְּשִׁיטָא** שמערבים במעשר ראשון לאחר הפרשת תרומת מעשר, שהרי הוא חולין גמורים, ומותר באכילה לכל אדם. מתרצת הגמרא: **לֹא צְרִיכָא,** אלא כְּשֶׁהִקְדִּימוֹ **בְּשִׁבֳּלִין,** כלומר, מן התורה צריך לתת תחילה תרומה גדולה לכהן, מפני שקראה אותה התורה (דברים יח ד) 'ראשית', ומהנותר יש לתת מעשר ראשון ללוי. וכאן מדובר שהלוי הקדים את הכהן בכדי שלא תחסר התרומה מחלקו, ונטל תחילה את המעשר ראשון בעוד התבואה בשיבולים קודם שנמרחה בערימה ועדיין לא נתחייבה בתרומה, **וְנִטְּלָה מִמֶּנּוּ** – מהמעשר ראשון **תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְלֹא נִטְּלָה מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה,** ואף על פי כן הוא מותר באכילה וניתן לערב בו. ודבר זה השמיעה משנתנו, שבאופן זה המעשר פטור מתרומה גדולה, **וּכְדַרְבִּי אַבָּהוּ אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ בְּשִׁבֳּלִין, פָּטוּר מִתְּרוּמָה גְּדוֹלָה,** שֶׁנֶּאֱמַר בציווי הלויים לגבי מעשר ראשון (במדבר יח כח), 'וַהֲרֹמֹתֶם מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת ה' מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר', ודורשים מכאן, רק **מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר אָמַרְתִּי לְךָ** להפריש, והיינו תרומת מעשר, **וְלֹא תְּרוּמָה גְּדוֹלָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר.**

מקשה הגמרא: **אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבַּיֵי, אִי הָכִי** שפטרה התורה מלהפריש תרומה גדולה מן המעשר, אם כן **אֲפִילּוּ** אם הלוי **הִקְדִּימוֹ** לכהן ונטל את המעשר **בַּבְּרִי** [–בערימה] לאחר המירוח, **נְמִי** – גם יפטר הלוי מלתת תרומה גדולה, ומדוע נקט ריש לקיש דין זה דווקא בהקדימו בשיבולים. משיבה הגמרא: **אָמַר לֵיהּ** אביי לרב פפא, **עָלָךְ** – כדי שלא נאמר כדבריך **אֲמַר קְרָא** לגבי חיובי הלויים במתנות כהונה (במדבר יח כח–כט), 'מִכֹּל מַעְשְׂרֹתֵיכֶם תָּרִימוּ אֶת כָּל תְּרוּמַת ה'', ומתיבת 'כל' משמע שאפילו תרומה גדולה יש על הלוי להפריש מהמעשר ראשון.

מבואר בדברי אביי, שהפסוק 'מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר' פוטר מלהפריש תרומה גדולה לאחר הפרשת מעשר ראשון, והפסוק 'מִכֹּל מַעְשְׂרֹתֵיכֶם תָּרִימוּ' מחייב זאת. שואלת הגמרא: **וּמַה רָאִית** להעמיד את הפסוק הפוטר כשהקדימו קודם מירוח, ואת הפסוק המחייב כשהקדימו לאחר מירוח, ולא להיפך. משיבה הגמרא: **הַאי** – תבואה זו שנעשתה כרי ונתמרחה, **אִידָּנֵי** – כבר נעשית דגן, וכיון שקרויה 'דגן' כבר התחייבה בתרומה ונעשית 'טבל' לתרומה, שחיוב תרומה הוא מן הדגן, כמו שנאמר בה (דברים יח ד) 'רֵאשִׁית דְּגָנְךָ', **וְאִילּוּ הַאי** – תבואה זו שהיא עדיין שיבולים, **לֹא אִידָּנֵי,** ולא התחייבה בתרומה ואינה טבל לתרומה. לכך מסתבר לומר שהפסוק הפוטר מתרומה גדולה, עוסק באופן שכשנטל הלוי את המעשר עדיין לא היתה התבואה טבל לתרומה, והיינו בשיבולים, ואזי פוטרו הכתוב אף לאחר שנתמרח ביד הלוי. והפסוק המחייב עוסק באופן שכשנטל הלוי את המעשר כבר התחייבה התבואה בתרומה, והיינו לאחר מירוח.

עוד שנינו: **וּבְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ,** מותר לערב בהם. מקשה הגמרא: **פְּשִׁיטָא,** שהרי לאחר הפדייה הם חולין גמורים. מתרצת הגמרא: **לֹא צְרִיכָא,** אלא שֶׁכשפדה, **נָתַן אֶת הַכֶּסֶף וְלֹא נָתַן אֶת הַחוֹמֶשׁ** שחייבים הבעלים לתת כשהם פודים בעצמם, **וְקָא מַשְׁמַע לָן** המשנה דְּאֵין הַחוֹמֶשׁ **מְעַכֵּב** את הפדיון, והרי הם חולין ומותרים באכילה.

עוד שנינו: **אֲבָל לֹא בְּטֶבֶל,** שאין מערבים בו. מקשה הגמרא: **פְּשִׁיטָא,** שהרי אינו ראוי לאכילה לשום אדם. מתרצת הגמרא: **לֹא צְרִיכָא,** אלא **בְּטֶבֶל הַטָּבוּל מִדְּרַבָּנָן, וּכְגוֹן שֶׁזָּרְעוּ בְּעֲצֵירִין שֶׁאֵינוֹ נָקוֹב,** שמן התורה אינו חייב בתרומות ומעשרות, וחיובו מדברי חכמים והוא טבל רק מדרבנן, והשמיעה משנתנו שאף על פי כן אין מערבים בו.

עוד שנינו: **וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ,** שאין מערבים בו. הגמרא הבינה שביאורו שלא ניטלה ממנו תרומת מעשר. מקשה הגמרא: **פְּשִׁיטָא** שאין מערבים בו, שהרי הוא טבל מן התורה ואסור באכילה. מתרצת הגמרא: **לֹא צְרִיכָא,** אלא באופן שֶׁהִקְדִּימוֹ הלוי [את הכהן] **בַּבְּרִי,** כלומר, לאחר שנעשה מירוח בכרי נטל הלוי מעשר ראשון קודם שהופרשה תרומה גדולה, **וּלְאַחַר מִכֵּן נִטְּלָה מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְלֹא נִטְּלָה מִמֶּנּוּ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה,** וכוונת משנתנו 'שלא ניטלה תרומתו', שלא ניטלה תרומה גדולה. **מַהוּ דְּתֵימָא כֵּיוָן דְּאַמַּאי לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבַּיֵי** בסוגייתנו לעיל, שבהקדימו בכרי יפטר הלוי מלהפריש תרומה גדולה, ואינו טבל ומותר לערב בו, **קָא מַשְׁמַע לָן כִּדְשָׁנֵי לֵיהּ** – כפי שתירץ לו אביי לרב פפא, שאינו פטור מתרומה גדולה אלא בהקדימו בשיבולים, אבל הקדימו בכרי חייב, וכיון שלא הפריש תרומה גדולה, הרי הוא טבל ואין מערבים בו.

עוד שנינו: **וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ,** שאין מערבים בהם. מקשה הגמרא: **פְּשִׁיטָא,** שהרי אסורים באכילה ללא פדיה. מתרצת הגמרא: **לֹא צְרִיכָא,** אלא באופן שֶׁפְּדָאן, **וְלֹא פְּדָאן כְּהִלְכָתָן,** כגון **מַעֲשֵׂר שֶׁפְּדָאוֹ עַל גַּב אֲסִימוֹן** – מעה של כסף שעדיין לא טבעו בה את צורת המטבע, **וְרַחֲמָנָא אָמַר** בפדיון מעשר שני (דברים יד כה) **'וְצַרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדֶךָ',** ומהלשון 'וצרת' יש לדרוש שהפדיון יהיה דווקא על **כֶּסֶף שֶׁיֵּשׁ עָלָיו צוּרָה.** והקדש שלא פדאו כהלכתו, כגון **הֶקְדֵּשׁ שֶׁחִילְּלוֹ עַל גַּב קַרְקַע, דְּרַחֲמָנָא אָמַר** לגבי המקדיש שדה ובא לפדותו **'וְנָתַן הַכֶּסֶף וְקָם לוֹ',** והיינו הפסוק (ויקרא כז יט) **'וְיָסַף חֲמִשִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְקָם לוֹ',** ומהלשון 'כסף' למדנו שאי אפשר לפדות הקדש אלא בכסף.

משנה

ישנם שני אופנים לעשות עירוב תחומין, האחד הוא על ידי עירוב ברגליו, שהאדם הרוצה שיהיו לו אלפים אמה ממקום אחר, הולך לאותו מקום בערב שבת ואומר שביתתי במקום זה, והוא עיקר עירוב תחומין. השני הוא על ידי עירוב בפת, שמניח מזון שתי סעודות במקום שרוצה לקנות שביתה, ואומר, בזה העירוב יהא מותר לי לילך ממקום זה אלפים אמה. ותיקנו עירוב זה כדי שלא יצטרך ללכת בעצמו לאותו המקום מבעוד יום, אלא יוכל לשלוח את הפת לאותו המקום על ידי שליח, והשליח יאמר, בזה העירוב יהא פלוני מותר לילך אלפים אמה ממקום זה.

במשנתנו יבואר שיש שאינם ראויים להיות שלוחים להניח את העירוב, ויש אופן שאף על פי כן ניתן לשלוח על ידם: בעל הבית **הַשּׁוֹלֵחַ** את **עֵירוּבוֹ** – שרוצה הוא לקנות שביתה במקום אחר, ולצורך כך יש לו להניח מזון בשיעור שתי סעודות באותו מקום לעירוב תחומין, ושלח את המזון **בְּיַד** אדם **חֵרֵשׁ** – שאינו שומע ואינו מדבר, או **בְּיַד** אדם **שׁוֹטֶה** – שאין לו דעת, **וְכֵן** אם שלח **בְּיַד** ילד **קָטָן, אוֹ** ששלח **בְּיַד מִי שֶׁאֵינוֹ מוּזְהָר בְּעֵירוּב** – שאינו מסכים שיש איסור תחומין בשבת ולדעתו אין צריך לעשות עירוב, ושלחם להניח את המזון באותו המקום שרוצה שיערבו עבורו, **אֵינוֹ עֵירוּב,** ולא קנה שביתה באותו המקום.

מוסיפה המשנה: **וְאִם אָמַר** בעל הבית **לְאָדָם אַחֵר** הראוי להעשות שליח, **לְכַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ** – שיקבל את המזון מאחד מאלו שאינם ראויים, ויניחנו לשם עירוב במקום שרוצה לקנות שביתה, **הֲרֵי זֶה עֵירוּב,** וקנה שביתה באותו המקום.

גמרא

שנינו במשנתנו שקטן אינו ראוי לשלוח על ידו לעירוב, הגמרא מקשה על כך מדברי רב הונא. מקשה הגמרא: **וְקָטָן לֹא** – וכי קטן אינו ראוי לשלוח עירוב על ידו. **וְהָאָמַר רַב הוּנָא** לענין עירובי

המשך בעמוד קע

חצרות, שקטן **גּוֹבֶה אֶת הָעֵירוּב** – את הפת מכל דיירי החצר ומניחן בבית אחד בחצר ומערב עליהם. מתרצת הגמרא: **לֹא קַשְׁיָא,** **כָּאן** – משנתנו שאמרה שקטן אינו ראוי לשלוח על ידו עירוב, עוסקת **בְּעִירוּבֵי תְּחוּמִין,** שכיון שצריך לקנות שביתה באותו מקום, אי אפשר לעשות זאת על ידי קטן, שאין לו כח להקנות. ואילו **כָּאן** – דברי רב הונא נאמרו **בְּעִירוּבֵי חֲצֵירוֹת,** שאין צריך לעשות בהם קנין, אלא העירוב נעשה מאליו על ידי הפת של כל דיירי החצר המונחים בבית אחד, ולכן גם קטן יכול לאסוף את הפת מהם ולהניח בבית אחד.

שנינו במשנתנו: 'השולח עירובו וכו' **אוֹ בְּיַד מִי שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בְּעֵירוּב'.** הגמרא מפרשת מי הם אותם אנשים האמורים במשנתנו שאינם מודים בעירוב. מבררת הגמרא: **מַאן** – מי הם אותם האנשים שאינם מודים בעירוב. מפרשת הגמרא: **אָמַר רַב חִסְדָּא, כּוּתָאֵי** – הכותים.

שנינו במשנתנו: 'וְאִם אָמַר לְאַחֵר לְקַבְּלוֹ הֵימֶנּוּ הֲרֵי זֶה עֵירוּב'. הגמרא מבררת מהו הטעם שניתן לשלוח עירוב על ידי קטן באופן שאמר לאדם גדול לקבלו ממנו. מקשה הגמרא: **וְלֵיחוּשׁ** – והרי יש לנו לחשוש, **דִּילְמָא לֹא מָמְטֵי לֵיהּ** – שמא הקטן לא יביא את העירוב לידי אותו אדם גדול, ולא יוכל הגדול להניח את העירוב במקום שבעל הבית רצה לקנות שביתה. מתרצת הגמרא: **כְּרָאָמַר רַב חִסְדָּא** לענין ברייתא אחרת המובאת להלן, שיש להקשות בה קושיא זו, ותירץ על כך רב חסדא שמדובר **בְּעוֹמֵד** בעל הבית **וְרוֹאֵהוּ** לשליח שמביאו עד אותו אדם הראוי להניח עירוב, **הָכָא נַמִּי** – כך יש לפרש גם כאן במשנתנו, שמדובר **בְּעוֹמֵד** בעל הבית **וְרוֹאֵהוּ** לקטן זה השליח, שמוליך הוא את העירוב לאותו אדם גדול שאמר לו לקבלו הימנו.

מוסיפה הגמרא להקשות: **וְלֵיחוּשׁ** – עדיין יש לנו לחשוש, **דִּילְמָא לֹא שָׁכִיל מִינֵּיהּ** – שמא אותו אדם גדול לא יקח מהשליח הקטן את העירוב ולא יניחנו במקום שרוצה לקנות שביתה. מתרצת הגמרא: **כְּרָאָמַר רַב חִסְדָּא** לענין ברייתא אחרת המובאת להלן, שיש להקשות בה קושיא זו, ותירץ רב יחיאל שֶׁחֲזָקָה – דבר מוחזק הוא, **שֶׁשִּׁלֵּחַ עוֹשֶׂה** ומקיים את **שְׁלִיחוּתוֹ, הָכָא נַמִּי** – כך יש לפרש גם את משנתנו, שישנה חֲזָקָה **שֶׁשִּׁלֵּחַ עוֹשֶׂה** את **שְׁלִיחוּתוֹ,** וכיון שנשלח לקבל את העירוב מידי הקטן ולהניחו במקום שאמר לו בעל הבית, וניאות לעשות כן, מוחזק הדבר שיקיים את שליחותו.

הגמרא מבררת על איזו ברייתא נאמרו דברי רב חסדא ורב יחיאל. מבררת הגמרא: **וְהֵיכָא אִיתְּמַר דְּרַב חִסְדָּא וְרַב יְחִיאֵל** – לענין איזו ברייתא נאמרו דברי רב חסדא ורב יחיאל. משיבה הגמרא: **אַהָא אִתְּמַר** – על ברייתא זו נאמרו דבריהם, **דְּתַנְיָא** בברייתא, **נָתְנוּ** לפת של עירובי תחומין **לְפִיל, וְהִפִּיל הוֹלִיכוֹ** למקום שרוצה בעל הבית לקנות בו שביתה והניחו שם, או שנתן העירוב **לְקוֹף, וְהִקּוֹף הוֹלִיכוֹ** לאותו מקום והניחו שם, **אֵין זֶה עֵירוּב,** ולא קנה שם שביתה. **וְאִם אָמַר** לְאדם **אַחֵר לְקַבְּלוֹ הֵימֶנּוּ** – לקבל את הפת מהפיל או מהקוף ולהניחו במקום שרוצה לקנות שביתה, **הֲרֵי זֶה עֵירוּב** וקנה שם שביתה. ועל דין זה יש להקשות: **וְדִילְמָא לֹא מָמְטֵי לֵיהּ** – שיש לחוש שמא לא הביאו הפיל והקוף את הפת לאותו אדם. וביישוב קושיא זו **אָמַר רַב חִסְדָּא,** שמדובר **בְּעוֹמֵד** בעל הבית **וְרוֹאֵהוּ** – ורואה את הפיל או הקוף מוליכים את הפת לאותו אדם. מוסיפה הגמרא להקשות: **וְדִילְמָא לֹא מְקַבֵּל לֵיהּ מִינֵּיהּ** – עדיין יש לחוש שמא לא קיבל האדם את הפת מהפיל או הקוף ולא הניחו באותו מקום. וביישוב קושיא זו **אָמַר רַב יְחִיאֵל,** שֶׁחֲזָקָה – דבר מוחזק הוא **שֶׁשִּׁלֵּחַ עוֹשֶׂה** את **שְׁלִיחוּתוֹ.**

הסוגיא שלפנינו עוסקת בענין 'חזקה שליח עושה שליחותו', ומבררת האם חזקה גמורה היא ומועילה גם לענין דינים דאורייתא, או שאינה מועילה אלא לענין דינים מדרבנן: **אָמַר רַב נַחְמָן,** בְּדִינִים **שֶׁל תּוֹרָה, אֵין** אומרים חֲזָקָה **שֶׁשִּׁלֵּחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ,** ואין סומכים על השליח שודאי עשה, עד שרואים אנו שעשה.